

„ Економска школа Ваљево “

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ ЗА 2022/2023.
ШКОЛСКУ ГОДИНУ

ЕКОНОМСКА ШКОЛА „ ВАЉЕВО “

14000 ВАЉЕВО 014 221 450
Даничићева 1 014 293 190
ж. рн. 840 – 332666 – 66 факс 014 221-462

Датум: 15.09.2023.године
Дел.бр: 33/ 2

На основу члана 119. ст. 1. тач. 2) Закона о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр. 88/17, 27/18, 10/19, 6/20 и 129/21) и чл. 57. ст. 1. тач. 2) Статута, школски одбор Економске школе „Ваљево“ на седници одржаној дана 15.09.2023.године, је донео следећу

ОДЛУКУ

УСВАЈА СЕ Извештај о самовредновању рада Економске школе „Ваљево“ за школску 2022/2023. годину.

Годишњи Извештај о самовредновању је саставни део ове одлуке.

Образложење

Чланом 119. став 1. тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон) и чл. 57. став 1. тачка 2) Статута, прописано је да орган управљања установе доноси предшколски, школски, односно васпитни програм, развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању.

Чланом 119. став 2. Закона и чланом 58. Статута прописано је да школски одбор доноси одлуке већином гласова од укупног броја чланова.

На седници школског одбора која је одржана дана 15.09.2023.године разматран је годишњи извештај о самовредновању Економске школе „Ваљево“ и исти је презентован од стране руководиоца актива за самовредновање Светлане Мирковић.

Након разматрања истог, школски одбор је једногласно донео одлуку да се Извештај усвоји, те је одлучено као у диспозитиву.

Председник Школског одбора

Александар Бељић

15.09.2023

Економска школа „Ваљево“ основана је 01.09.1939. године. Од тада, број ученика, образовних профила, запослених се мењао у складу са променама у непосредном окружењу и друштву.¹

Економску школу „Ваљево“ је 2022/23. школске године уписало 591 а успешно завршило 567 ученика распоређених у 23 одељења, (6 са трогодишњим и 17 са четворогодишњим степеном) у 12 образовних профила (4 трогодишњег и 8 четворогодишњег образовања) у два подручја рада: економија, право и администрација и трговина, угоститељство и туризам. Укупан број ванредних ученика је 41. Они се школују у циљу наставка школовања, промене статуса, обнове уписа и уписа (21), специјализације (3), доквалификације (17) и преквалификације (-).

Школа настоји да у дигиталном добу прати потребе тржишта рада и интересовања основаца за одрђеним образовним профилима, користи традиционалне и осавремене технике промоције и информисања и својим радом и резултатима прилагођава се новим трендовима и ситуацији у окружењу. Школа међу првима уводи нове образовне профиле и ученици су увек врло заинтересовани за њих. Ипак, како се смањује број ученика који завршавају основну школу тако се и наставља тренд смањења броја ученика који уписују образовне профиле за које је школа верификована. Трогодишње образовне профиле и даље радије бирају дечаци (63м: 48ж) док четворогодишње девојчице (144м:312ж). Просечан број бодова који су ученици првог разреда имали при упису је био 71. Ученици који су уписали образовни профил конобар имали су најмање бодова, 42,45 а ученици који је имали највише бодова уписали су смер економски техничар, 89 бодова. Детаљна истраживања претходних година као и анкете ове године показују да мали број ученика упише образовни профил који у листи жеља наводи као прву жељу. На жалост код одређеног броја ученика уписани образовни профил се појављује као 7,8,9 или последња жеља. Овим ученицима треба посветити посебну пажњу и помоћи им у прилагођавању новој средини. Прилично је велико и осипање ученика, од 24 ученика чак 8 је напустило школовање а 16 је прешло у другу школу. У школи се већ неколико година предузимају мере спречавања осипања ученика и свакако треба са њима наставити и предузимати нове начине мотивисања ученика на учење.

Када су у питању **материјални и људски ресурси школе**, можемо рећи да су повољни. Школа има велико двориште са спортским теренима и парком а настава се реализује у специјализованим и класичним учионицама опремљеним по стандардима. До 75% практичних облика наставе се реализује у специјализованим кабинетима куварства и услуживања, у школском бифеу, кухињи и ресторану као и у ученичком клубу. На основу уговора са послодавцима, 25% практичне наставе се реализује у реалном пословном окружењу послодаваца. Ученици су заинтересовани за стицање знања и вештина везаних за будуће занимање. Финансијска надокнада за реализовану праксу је додатни мотив, али је сада присутна само код занемарљиво малог % ученика који похађају дуални систем образовања. Само 6 ученика у три одељења I, II, III разреда похађају наставу по дуалном систему. Школа је ове године закључила уговоре о практичној настави и уговоре о дуалном образовању и учењу са 13 послодаваца из различитих делатности чиме је успела да покрије практичну наставу за све образовне профиле. Услови рада и обављања практичне наставе код садашњих послодаваца су врло повољни. Сарадња послодаваца и наставника је добра а послодавци преносе своја пословна искуства ученицима. Проблеми

¹ Предлог: *Покренути секцију у школи која би се бавила истраживањима о историјату школе, статистичким подацима, анализама и публикацијом података у циљу очување традиције, неговања сећања на све оне који су у њој учили, радил, стварли.*

који су се појављивали у пракси решавани се тако да ученици а и њихови родитељи извуку поуку за лични и професионални развој ученика.

У будућем периоду посебну пажњу треба посветити информисању младих, посебно оних из осетљивих група, о могућностима и бенефитима похађања програма пракси у оквиру формалног и неформалног образовања. Младе треба обучити да планирају своју професионалну оријентацију, да користе дигиталне алате и да усавршавају своје професионалне вештине. Школа има богато искуство у оквиру практичне наставе и отворена је за сарадњу што јој пружа могућност да унапреди постојеће и имплементирати нове моделе пракси. За реализацију ових циљева свакако је неопходан заједнички рад и подршка послодаваца, локалне самоуправе и надлежних институција али и сарадња са невладиним и организација цивилног друштва и учествовање у пројектима којима се пружа подршка младима.

Школа има добро опремљену библиотеку. Ове године отписан је значајан број расходованих књига, обновљена је лектира, белетристика, купљене су нове полице и намештај. Порастао је број корисника и ученици радо посећују овај простор. Један рачунар је оспособљен за рад ученика. Потребно је урадити ревизију књижевног фонда. Треба размишљати и о могућностима уређења читаонице за ученике, посебно за оне који су путници и који би у том простору могли да раде домаће задатке и да уче.

Техничка опремљеност школе је одлична ако се посматра број рачунара са комплетном опремом (117), штампача (21) и лап-топова (21). Савремена настава захтева убрзану набавку савремених наставних средстава, више пројектора, лап-топова. За реализацију теоријске и практичне наставе из многих предмета потребни су одговарајући софтвери и програми да би настава била прилагођена потребама ученика различитих могућности и интересовања. Школски простор од 3909,50 м², који је некада био премали да прими све ученике сада је једним делом неискоришћен и треба га плански, смислено и визионарски преуредити. Могућности преуређења неактивног у модерно опремљен простор у коме би се одвијале наставне и ваннаставне активности, радионице, форуми, изложбе, концерти, манифестације свакако би допринео угледу школе, приливу нових ученика и отворио би могућност прилива средстава у школу.

Изградња базена, мини пич терена, теретане на отвореном, мејкерс-лаб клуба, уређење школског дворишта, само су неке идеје професора и ученика који желе да оплемене постојећи простор. То је могуће само са квалитетним и мотивисаним људским ресурсима уз добру комуникацију, тимски рад и позитивну социјалну климу.

Када су у питању **људски ресурси**, у Економској школи „Ваљево“ ове школске године било је 80 запослених, наставног особља 66 од којих је 14 без лиценце (21%) а ненаставног 14. Одређени % ангажовања у другим школама, због допуне до пуног фонда сати има 13 наставника а два лица су ангажована по уговору због потреба наставе. Број запослених се последњих година смањује што због смањења броја ученика, технолошког вишка тако и због одласка у пензију. Школа запошљава и нови кадар, када за тим постоји потреба.

Кадровска структура је добра. Највише запослених је са VII степеном стручне спреме, 46, са првим степеном стручне спреме је 9, затим са VI и IV по 4 запослена док су са осталим степенима стручне спреме (VIII, VII -2 и V) по 2 запослена.

Може се рећи да запослени редовно долазе на посао и извршавају своје радне обавезе. Четрдесетодневна радна недеља наставног особља, поред редовне наставе обухвата и дежурство у школи и остала задужења (рад у тимовима и стурчним органима школе, менторство, старешинство, слободне и ваннаставне активности, такмичења, смотре,

секције, екскурзије, организовање догађаја, стручно усавршавање, задужење за кабинет и друге активности). Посебан квалитет запослених чини њихова оријентација ка сталном стручном усавршавању и усвајање концепта доживотног учења. Њиховим укључивањем у рад тимова настоји се побољшати процес самоевалуације и процес самовредновања у школи. Последњих неколико година побољшава се квалитет извештаја о раду школских тимова. Ипак, највише активности обаве руководиоци и записничари тимова. Потребно је активније укључивање свих чланова у рад школских тимова и боља сарадња између тимова како би извештаји о самовредновању били објективнији и како би се јасно могле уочити снаге и слабости у раду школе као и могућности које би водиле унапређењу квалитета рада школе.

Запослени су настојали да се процес рад у школи унапреди после, за образовно-васпитни процес веома дуге паузе од две године рада у корона условима. Школа је успела да током године организује и учествује у многим културно-уметничких и спортских догађајима, такмичењима, манифестацијама, радионицама, предавањима, квизовима и да ученици и запослени постигну значајне резултате. Редовна настава је реализована у високом проценту, 96,5%. До одступања је дошло код дежурства и осталих задужења запослених; 50 % планираних задужења није реализовано што би могло бити мотив да се пронађу начини да се у новој школској години предузму неке активности којима би се повећао број реализованих сати или да се повећа вредност активности које запослени реализују. Разговори са особљем увек доводе до закључка да рад у просвети одузима много слободног времена, да је стресан и исцрпљујући а не само креативан, иновативан, занимљив, да надахњује и обогаћује.

До одступања од броја планираних сати рада је дошло углавном због ранијег завршетка редовне наставе, на основу Закључка Владе РС 05 Број: 601-4838/2023 од 01. јуна 2023. године.

На боловању су била 23 запослена (8 ненаставног и 15 наставног кадра), укупан број сати боловања је 2664 и приближно исти број сати боловања је имао ненаставни и наставни кадар (1368 ненаставно и 1296 наставно особље). Ако се посматра просек, може се уочити да је наставни кадар имао мање сати боловања, 19,64 сати боловања по запосленом а ненаставно особље је имало просечно 97,71 сати боловања по раднику. Просечан број сати боловања по раднику на боловању је 115,82 а по запосленом 33,30 сати, сваки запослени није био 4 радна дана на послу. Боловања су углавном била у првом полугодишту а за одсутне раднике је обезбеђена адекватна замена.

Када је у питању **успех ученика** на крају школске године, може се лако уочити да је он уједначен последње четири године, да нема већих одступања и да је просечан ученик Економске школе био врло добар, а ове године јако добар ученик (3,45). У првом и другом разреду преовладава добар успех, а у трећем и четвртном, врло добар успех. Најбољи успех у школи је постигло одељење III-2, правно-пословни техничар, са 22 одлична ученика и просечним одличним успехом (4,54). Најслабији успех, али ипак, добар, са просечном оценом 2,83 имају ученици I-6, трећег степена, конобар-трговац.

Уколико се посматрају извештаји о успеху ученика по тромесечјима, може се уочити да је велики број ученика имао неутврђен успех на првој квалификацији (чак 66,4%). Највише недовољних оцена имали су ученици првог разреда и то из општеобразовних предмета (рачунарство и информатика, географија и математика).

Велики број ученика је имао три и више недовољних оцена. На полугодишту број ученика са неутврђеним успехом се смањило на 38,4% али и даље у тој структури највише има ученика првог разреда.

Подаци указују да је успеху на крају школске године далеко изнад успеха у току школске године што имплицира да је неопходна већа подршка ученицима у учењу током првог тромесечја, посебно ученицима првог разреда и то код опште-образовних предмета. Број часова допунске наставе треба да буде већи. Сигурно да би организовање тематских часова било од значајне користи за ученичка постигнућа. Нису довољно искоришћене и могућности дигиталних алата у пружању подршке ученицима у учењу и праћењу ученичких постигнућа.

За вредновање ученичких постигнућа, значајно је посматрати и успех ученика завршних разреда. Просечан успех ученика завршних разреда трећег степена је био добар (3,16) а четвртог степена врло добар (3,62). Сви ученици завршних разреда (172 ученика: 38 ученика трећег и 134 ученика четвртог степена) су успешно завршили школовање. Просечна оцена на завршном испиту је (3,75) а на матурском (3,69). Најбољи успех на завршном и матурском испиту су постигли ученици III-5, образовног профила кувар-конобар,(4,33) и IV-5 образовног профила економски техничар (4,04). Ови подаци показују да постоји корелација у општем успеху и успеху на завршном и матурском испиту. Ипак, приметна је нижа просечна оцена на испитима у односу на претходне године што указује на потребу за предузимањем активности којима ће се млади мотивисати на учење и стицање знања и вештина потребних за њихов будући професионални развој.

Успех образовно-васпитног рада једне установе може се мерити и по броју неоправданих изостанака и оцени из владања ученика.

Ове школске године, упркос враћању на редован ритам рада, број изостанака је био огроман, 109 изостанака по ученику, што је више него претходних година, када смо имали рад по комбинованом и он-лајн моделу наставе у корона условима. Највише су изостајали ученици четврте године (134 изостанака по ученику) а најмање ученици првог разреда (89 изостанака по ученику). Ипак, постоји и одступање од ових података. Тко је одељења III-2, образовни профил правно-пословни техничар, имало најмање изостанака по ученику на нивоу школе, (45 изостанака по ученику). Ово одељење је имало и најбољи општи успех на нивоу школе, са 22 одлична ученика. Највише изостанака по ученику је имало одељење завршног разреда, III-5, образовни профил кувар-конобар (200 изостанака по ученику).

Школска година	Број ученика	Успех ученика	Број изостанака по ученику	Успех на матурском испиту	Успех на завршном испиту
2019/20.	708	3,62	85		
2020/21.	694	3,51	40	4,16	4,29
2021/22.	636	3,57	104	4,36	3,97
2022/23.	567	3,45	109	3,69	3,75

Ипак, ово одељење је имало најбољи успех на завршном испиту.

Ученици наше школе су имали велики број неоправданих изостанака, 3,97 по ученику. Највише неоправданих изостанака су имали ученици треће године, 6,01 по ученику а најмање ученици друге године, 2,3 по ученику.

О предузимању мера у циљу смањења броја изостанака и утицања на поштовање правила и културе понашања у школи говори и број изречених васпитних и васпитно-

дисциплинских мера, укупно 228. Највише је било опомена одељењског старешине, 103 затим укора одељењског старешине, 78 па опомена одељењског већа (35), чак 9 укора директора и 5 укора наставничког већа. Предузимане су и друге мере: анализе успеха, рад са породицом ученика, рад педагошко-психолошке службе, одељењског старешине. Тако су ученици на крају школске године имали нешто боље оцене из владања него током школске године. Ипак, велики је број ученика који крај школске године није завршио са примерним владањем. Врло добро владање је имало 52 ученика, 9,17%, добро 29 ученика, 5,11% , довољно 12 ученика (2,12%) а незадовољавајуће 7 ученика, 1,23%. Примерно владање је имало 467 ученика, односно 82,36% ученика.

У анализи успеха ученика, радује податак да смо ове школске године имали 74 одлична ученика и да је било много културних, спортских, едукативних активности што такође говори о квалитету образовно-васпитног рада једне школе.

Процена квалитете школе се врши и проценом остварености изабраних стандарда постигнућа. У наставку је сажетак о процени нивоа остварености три изабране области квалитета рада школе: настава и учење, подршка ученицима и организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима. Ниво остварености квалитета је вреднован проценом остварености 32 индикатора у оквиру 6 стандарда квалитета. Истакнуте су снаге и слабости у раду и изнет је предлог за унапређење квалитета рада школе, а тим за самовредновање сматра да је школа задржала ниво квалитета 3(три).

НАСТАВА И УЧЕЊЕ (стандард 2.2)

Стандард 2.2 Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.

2.2.1. Наставник прилагођава захтеве могућностима сваког ученика.

2.2.2. Наставник прилагођава начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика.

2.2.3. Наставник посвећује време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.

2.2.4. Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације.

2.2.5. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.

2.2.6. Наставник прилагођава темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.

Међу најважнијим и најзахтевнијим стандардима квалитета наставе и учења су стандарди 2.2 и 2.2.6 који захтевају од наставника да сваком ученику, у зависности од његових могућности, индивидуалних карактеристика и образовних и васпитних потреба посвети посебно време и пажњу те прилагоди начин и темпо рада, наставни материјал, захтеве и критеријум оцењивања. У одељењима у којима има ученика који раде по индивидуалним плановима потребна је обука, радно искуство и додатна пажња да би се остварили сви индикатори.

На основу разговора са наставницима, можемо закључити да су наставници ове школске године имали у виду да су претходне две године рада у корона условима оставиле трага на ниво предзнања ученика али и на њихов однос према школским обавезама. То је даље захтевало да се цео наставни процес а тиме и наставни материјал као и захтеви наставника прилагоде у циљу остварењу наставним планом и програмом дефинисаних циљева, исхода и стандарда опет у новим околностима. У великој већини наставних предмета градиво се поједностављује, сажима, смањују се захтеви наставника, односно све више се наставни процес прилагођава нивоу могућности ученика који уписују одређене смерове у ЕШ „Ваљво“.

Стандард 2.2.1 је у великој мери остварен. Није га могуће у потпуности остварити јер једноставно, прилагодити захтеве могућностима сваког ученика би значило да

наставник у току часа који траје 45 минута посвети сваком ученику довољно пажње да би ускладио његове индивидуалне карактеристике са захтевима наставног плана и програма.

По мишљењу наставника који раде по ИОП-у, у школи је у потпуности задовољен индикатор 2.2.4. Наставници раде планове индивидуализације, прилагођавају задатке, активности и материјал уважавајући потребе и могућности сваког ученика обухваћеног ИОП-ом. Остварује се сарадња са родитељима а на седницама одељењског већа посебно се разматра успех ових ученика као и мере којима би се остварила што боља подршке породици и ученицима.

И ученици и наставници сматрају да ученици којима је потребна додатна подршка не учествују у заједничким активностима у потпуности, или бар не континуирано. Наиме, ученици са три и више недовољних оцена заинтересовани су за долазак на допунску наставу само док не поправе недовољне оцене, а приметно је да одређени број таквих ученика чак и не похађа допунску наставу уопште.

Ове школске године понављало је 5 ученика и сви су били први разред.

Додатна настава, секције, такмичења, представе, учешћа у различитим радионицама и квизовима под руководством њихових наставника-ментора су имале посебан значај јер су омогућиле даровитим ученицима да покажу свој таленат, креативност и интересовања.

Поред професионалне стручности наставника, оријентисаности на унапређивање квалитета, подршке ученицима са потешкоћама у учењу, континуираног праћења успешности ученика, као и различитости метода и техника које се користе у настави, уочава се да су ипак слабости са којима се срећу наставници:

- недовољно прилагођавање начина рада и наставног материјала индивидуалним карактеристикама сваког ученика;
- пажња и време које наставник посвећује сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама и
- недовољно прилагођавање темпа рада различитим образовним и васпитним потребама

Велики број изостанака али и изречених васпитних мера може да укаже на раст броја ученика код којих се губе радне навике и одговоран однос према школи и школским обавезама али и на здравствено стање ученика.

ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА (стандарди 4.1 и 4.3)

Стандард 4.1. У школи функционише систем пружања подршке свим ученицима.

- 4.1.1. Школа предузима разноврсне мере за пружање подршке ученицима у учењу.
- 4.1.2. Школа предузима разноврсне мере за пружање васпитне подршке ученицима.
- 4.1.3. На основу анализе успеха и владања предузимају се мере подршке ученицима.
- 4.1.4. У пружању подршке ученицима школа укључује породицу односно законске заступнике.
- 4.1.5. У пружању подршке ученицима школа предузима различите активности у сарадњи са релевантним институцијама и појединцима.
- 4.1.6. Школа пружа подршку ученицима при преласку из једног у други циклус образовања.

У школи се током целе школске године пружа **подршка ученицима при преласку из једног у други циклус образовања**. Посебно је значајна подршка ученицима при избору средње школе и образовног профила, па се школа труди да пружи што објективније информације о условима формалног, неформалног али и информалног стицања знања вештина и компетенција као и опису послова и проходности образовних профила за које је школа верификована за рад. Дани отворених рата, посете ученика, непосредно информисање и сајт школе могу пружити довољно информација о условима уписа у школу.

Брига о ученицима школе наставља се и са њиховим уласком у школу. Заједнички састанци ученика, родитеља, руководства школе, одељењских старишина и наставника су

значајан вид подршке у информисању и прилагођавању новој средини. Овакав и други видови подршке се наставља током целог школовања ученика: израда прилагођених наставних планова, дискусија о успехи, владању, изостанцима, успесима, начинима пружања помоћи, одржавање допунске, додатне, припремне и блок наставе, могућност учествовања у раду секција, културним дешавањима у школи и граду, спортским манифестацијама, излетима, екскурзијама, такмичењима, радионицама, квизовима, изложбама; индивидуални разговори са ученицима, родитељима, тимски рад на решавању сукоба, конфликта, праћење напредовања ученика у раду и читав низ других активности предузимају се у циљу пружања подршке ученицима у учењу, васпитању, владању, развоју.

Посебно треба истаћи рад одељењских старешина, одељењских већа, педагошко-психолошке службе, стурчних тимова и предметних наставника у циљу превазилажења проблема са којима се ученици сусрећу у свом школовању и развоју. Поред тога, многобројне активности, радионице, квизови, такмичења, предавања омогућавају ученицима проширивање знања о различитим областима али и сагледавање сопствених снага и могућности и начина отклањања слабости. Стручна посете средњој школи у Словенији, посете високошколским установама у Србији као и гостујућа представљања установа комбинована са предавањима и радионицама омогућила су ученицима виших разреда добро информисање о могућностима даљег школовања као и проширивање стручних знања и стицање вештина управљања каријером ради лакшег преласка из школе у област рада.

Ученици и њихови родитељи/старатељи/законити заступници могу уочити да се интересовање школе за њих наставља и после матурских и завршних испита. Прикупљају се подаци о њиховом даљем школовању и запошљавању а годишњице прославе матуре су прилика да се сарадња настави даље. Родитељи великог броја наших ученика су накада учили у Економској школи „Ваљево“².

По завршеном пријемном испиту у јуну/јулу 2023. год, ученици су одељењским старешинама доставили податке о упису на факултете и више школе. По тим подацима, 64 ученика, односно око 50% матураната наше школе је наставило школовање и то у области економије. Највише је уписало ВИПОС, 20 ученика, затим Сингидунум и Економски факултет у Суботици, по 8 матураната. Из ових података може се закључити да велики број наших ученика наставља школовање у нашем граду, што је мотив за град да предузме додатне активности и мере подршке којима би олакшао младим људима прелазак из једног у други циклус образовања као и запошљавање у струци.

Стандард 4.3. У школи функционише систем подршке ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима.

4.3.1. Школа ствара услове за упис ученика из осетљивих група.

4.3.2. Школа предузима мере за редовно похађање наставе ученика из осетљивих група.

4.3.3. У школи се примењује индивидуализовани приступ/индивидуални образовни планови за ученике из осетљивих група и ученике са изузетним способностима.

4.3.4. У школи се организују компензаторни програми/активности за подршку учењу за ученике из осетљивих група.

4.3.5. Школа има успостављене механизме за идентификацију ученика са изузетним способностима и ствара услове за њихово напредовање (акцелерација; обогаћивање програма).

4.3.6. Школа сарађује са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима.

Школа постепено ствара услове за упис и према могућностима и околностима предузима мере за редовно похађање наставе ученика из осетљивих група. Тако је на

² Предлог: На сајту школе може се покренути поткаст Алумни (латинска реч-бивши ученици; алумнус-„син који се брине о другом“, тј. Ученик; појединац који је храњен знањем".

пример преуређен кабинет у приземљу за похађање наставе одељења у којима има ученика из осетљивих група. Како би се обезбедила што квалитетнија подршка овим ученицима, формиран је Тим за инклузивно образовање, ангажују се одељењске старешине, предметни наставници, остварује се сарадња са родитељима тих ученика, локалном самоуправом, Школском управом и Центром за социјални рад а педагошко – психолошка служба пружа стручну помоћ.

У школи се примењује индивидуализовани приступ настави и израђују индивидуални образовни планови за ученике из осетљивих група, али не и за ученике са изузетним способностима. Наставници који у својим одељењима имају ученике који прате наставу по ИОП-у у великој мери израђују индивидуалне глобалне планове и припремају за њих прилагођене наставне материјале и активности. На одељеским већима се редовно прати социјална, здравствена, емоционална, породична ситуација ученика, посебно ученика из осетљивих група, разматрају се и предузимају одговарајући видови подршке. Ипак, нису у довољној мери видљиви начини праћења напретка ученика и њихових постигнућа, као ни евиденције и извештаји о праћењу рада и успеха ученика обухваћених додатном подршком.

Када је у питању рад са даровитим ученицима, школа нема много искуства у овој области. Све је мање ученика који се пријављују за такмичења и који постижу успех на републичким и другим такмичењима. Ове године нисмо имали ни једног ученика са Вуковом дипломом. Ипак, има ученика који су даровити, посебно у спорту, музици, сликарству, писању, драмској уметности. Не ретко се дешава да се тек после две, или три године школовања сазна да поједини ученици имају таленте. Школа нема успостављене механизме за идентификацију ученика са изузетним способностима али има могућности да створи услове за њихово напредовање и охрабрује их и подржава у развоју, када их открије.

Ученици који трпе одређени вид насиља свакако припадају осетљивој групи ученика. Ове године, Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања је одмах реаговао на све конфликтне ситуације. Било их је у првом полугодишту, код ученика првог и другог разреда а у питању су били први ниво насиља (претња, вређање и гурање) и други ниво насиља (ударање). Конфликтне ситуације су успешно решене тако што су ученици одмах упућени у педагошко психолошку службу, са истима је појачан васпитно дисциплински рад и обављени су разговори са родитељима тих ученика. Ученицима је изречена васпитно дисциплинска мера и смањена им је оцена из владања.

У предстојећем периоду, у циљу успостављања ефикасног система пружања подршке ученицима, потребно је одржавати редовне састанке на којима ће се детаљно анализирати ситуација сваког ученика који припада осетљивој групи или даровитим ученицима, пронаћи механизми подршке и контролисати постигнућа. Записници са таквих састанака би били корисни за израду извештаја и као примери добре праксе били би драгоцени у даљем раду.

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ, УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ И МАТЕРИЈАЛНИМ РЕСУРСИМА (стандарди 6.2, 6.5 и 6.6)

Стандард 6.2. У школи функционише систем за праћење и вредновање квалитета рада.

6.2.1. Директор редовно остварује инструктивни увид и надзор у образовно-васпитни рад.

6.2.2. Стручни сарадници и наставници у звању прате и вреднују образовно-васпитни рад и предлажу мере за побољшање квалитета рада.

6.2.3. Тим за самовредновање остварује самовредновање рада школе у функцији унапређивања квалитета.

6.2.4. У школи се користе подаци из јединственог информационог система просвете за вредновање и унапређивање рада школе.

6.2.5. Директор ствара услове за континуирано праћење и вредновање дигиталне зрелости школе.

6.2.6. Директор предузима мере за унапређење образовно-васпитног рада на основу резултата праћења и вредновања.

Директор школе и стручни сарадници и наставници редовно прате и вреднују образовно-васпитни рад и предлажу мере за побољшање квалитета рада. Руководство школе користи податке из јединственог информационог система просвете за вредновање и унапређење рада школе. Сам процес унапређења квалитета рада школе је дуготрајан и у школи се почео спроводити кроз самовредновање од 2012/13 школске године, када је ниво квалитета био најнижи, 2,26 (ниво 2). Сам процес самовредновања квалитета рада школе се постепено развијао, усавршавао, добијао на квалитету кроз континуирано иновирање. Од прошле школске године у школи се прати и вреднује дигитална зрелост школе путем Селфи платформе. Конституисан је и Селфи тим који је анализирао податке селфи упитника, урадио и презентовао Селфи извештај. О квалитетном раду тима за самовредновање најбоље говоре извештаји који су са високим нивоом објективности процењивали ниво квалитета изабраних области вредновања. У извештајима су увек јасно истакнуте снаге и слабости у раду школе, утврђене студиозном анализом информација добијених из различитих извора доказа и применом разноврсним техника прикупљања. Поред тога, извештаји садрже предлоге за отклањање слабости и унапређење квалитета рада школе. Руководство школе је разматрало извештаје о самовредновању и предузимало активности и мере којима се унапређује образовно-васпитни рад у школи.

Стандард 6.5. Материјално-технички ресурси користе се функционално.

6.5.1. Директор обезбеђује оптимално коришћење материјално-техничких ресурса.

6.5.2. Наставници континуирано користе наставна средства у циљу побољшања квалитета наставе.

6.5.3. Материјално-технички ресурси ван школе (културне и научне институције, историјски локалитети, научне институције, привредне и друге организације и сл.) користе се у функцији наставе и учења.

Материјално-технички ресурси школе су врло повољни. Школа је велика и технички тедобро опремљена. Простор је уредан, редовно се изводе радови средствима буџета. Школа има и сопствених средстава. Наставници користе расположива наставна средства у школи као и материјално-техничке ресурсе ван школе. Иако су услови рада повољни, постоји велика неискоришћеност простора, техничка опрема није оних перформасни које би одговарале већини ученика и наставника. У уводном делу извештаја детаљно су анализирани ресурси школе и дати предлози за постизање високог нивоа квалитета овог стандарда.

Стандард 6.6. Школа подржава иницијативу и развија предузетнички дух.

6.6.1. Директор развија сарадњу и мрежу са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу развијања предузетничких компетенција ученика.

6.6.2. У школи се подржава реализација пројеката којима се развијају опште и међупредметне компетенције.

6.6.3. Школа кроз школске пројекте развија предузимљивост, оријентацију ка предузетништву и предузетничке компетенције ученика и наставника.

6.6.4. Школа укључује ученике и родитеље у конкретне активности у кључним областима квалитета.

6.6.5. Директор развија међународну сарадњу и пројекте усмерене на развој кључних компетенција за целоживотно учење ученика и наставника.

Школа подржава иницијативу и предузетнички дух као и реализацију пројеката којима се развијају опште и међупредметне компетенције. И директор и запослени развијају сарадњу са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу развијања предузетничких компетенција ученика. У оквиру наставе, ученици стичу теоријска али и практична знања из области предузетништва и радом у виртуелним предузећима, осигуравајућим друштвима и банкама. Ученици су учествовали и у националном, регионалном и школском такмичењу у решавању пословних изазова, развијању бизнис идеја, изради пројеката којима се решавају локални проблеми. Велики број ученика школе је стекао сертификате о предузетничким вештинама на основу похађања курсева и укључености у вишедневне радионице организоване од стране непривредних установа. Стручне екскурзије и посете, пракса ученика у привредним друштвима, предавања и радионице високошколских установа, стручна усавршавања наставника омогућавају развијање предузетничких компетенција. Развијање предузетничког духа код ученика остваривано је и информисањем али и њиховим учесовањем у предавањима, дебатама, изложбама, радионицама, позоришним представама, академијама, хуманитарним и еколошким акцијама, гастрономским подухватима.

У наредном периоду школа би могла да развија своје пројекте којима би укључила још више ученика, родитеља, бизнис ментора, предузетника и наставника у развијање предузетничких, општих, међупредметних и кључних компетенција. Тако би се отвориле нове могућности за умрежавање, међународну и сарадњу са школама у окружењу.

СНАГЕ И СЛАБОСТИ У РАДУ ШКОЛЕ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none">• заинтересованост ученика за уведене нове образовне профиле• повољни материјално-технички услови рада и квалификациона структура запослених• стручан кадар• добра сарадња са послодавцима при реализације праксе• добра организација и реализација наставе, културних, спортских и других активности• уједначен успех ученика• стално унапређење видова подршке ученицима	<ul style="list-style-type: none">• смањује се број ученика који уписују образовне профиле за које је школа верификована• изразито мали број ученика са изузетним способностима• мали број ученика уписује образовни профил који у листи жеља наводи као прву жељу• осипање ученика (преласци у друге школе, напуштање школовања)• неискоришћен пословни простор• недостатак савремене опреме и софтвера• велики број изостанака• недостатак праксе у раду са ученицима из осетљивих група,• неискуство у идентификацији ученика са изузетним способностима као и у раду са њима

Предлози мера за унапређење квалитета рада

- У редован процес планирања и програмирања уградити сугестије и захтеве садржане у **Смерницама за организацију и реализацију образовно-васпитног рада у средњој школи у школској 2023/2024. години;**
- Организовати активности које ће допринети **развоју позитивних људских вредности код ученика;**
- **Организовати активности које ће унапредити односе засноване на међусобном поштовању, сарадњи и солидарности уз уважавање различитости;**
- Обезбедити безбедно и подстицајно окружење за учење и развој свих чланова школске заједнице;
- Укључити све актере образовања у креирање и реализацију образовне стратегије школе;
- Пронаћи механизме **квалитетнијег укључивања родитеља** ученика у процес образовања и васпитања;
- Унапредити сарадњу са пословним партнерима;
- Информисати младе, посебно оне из осетљивих група о могућностима и бенефитима похађања **програма пракси** у оквиру формалног и неформалног образовања;
- Унапреди постојеће и имплементирати нове моделе пракси;
- Пеуредити неискоришћен у модерно опремљен простор у коме би се одвијале наставне и ваннаставне активности, тематски дани;
- Унапредити процеса самовредновања и развојног планирања
- Информисати младе о новим моделима професионалне праксе и оријентације
- Унапредити рад на спречавању осипања ученика
- Развијати нове методе рада са ученицима у циљу јачања њихове мотивације за рад и учење
- реализација пројеката којима се развијају опште и међупредметне компетенције
- Унапредити дигиталну писменост
- Успоставити механизме за идентификацију ученика са изузетним способностима
- Одржавање тематских састанака
- Мотивисање ученика на стицање знања и вештина

Светлана Мирковић, руководилац Тима за самовредновање